

Groen en bomen gemeente Waalre Beleid- en beheerplan voor een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving.

1. Inleiding

Leeswijzer

2. Samenvatting groenvisie

Mooi groen Waalre

Doen in het groen

Divers en natuurlijk groen

Bomen

Groen in een veranderd klimaat

Groen zelfbeheer

3. Boombeleid

3.1 Waarde van bomen

3.2 Duurzaam, divers en klimaatadaptief bomenbestand

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

4. Groenbeleid

4.1 Waarde van groen

4.2 Mooi groen Waalre

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

4.2 Doen in het groen

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

4.3 Groen in een veranderd klimaat

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

4.4 Divers en natuurlijk groen

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

5. Boombeheer

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

6. Groenbeheer

6.1 Groene kwaliteit

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

Inboet

Integrale aanpak

Slechte kwaliteit

Matige kwaliteit

6.2 Duurzaam groenbeheer

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

7. Het betrekken van inwoners

7.1 Bewonersinitiatieven en zelfbeheer

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

7.2 Participatie bij planvorming

Wat willen we bereiken?

Wat gaan we hiervoor doen?

Keuze

8. Financiën

Groenbeheer
Vervangen beplanting en bomen
Groen- en boombeheer
Keuze
Vervangen bomen
Keuze
Vervangen groen
Keuze

Waalre is een prachtige groene gemeente. De Groenvisie "Een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving." die in 2019 door de gemeenteraad is vastgesteld onderschrijft dit en legt ambities vast om dit te behouden en versterken. Deze ambities zijn mede tot stand gekomen op basis van de burgerpeiling van 2017, waarin de staat van onderhoud van wegen en groen als belangrijkste zorgpunt naar voren kwam. Feit is dat veel infrastructuur (bomen en gemeentelijk groen, maar ook trottoirs en straten) in de jaren '60-'70 is aangelegd, bij de bouw van de woningen. Helaas gaat dit niet eeuwig mee. Bomen en beplanting kennen achterstallig onderhoud, vernieuwing is noodzakelijk om de gewenste kwaliteit te realiseren en doelstellingen betreffende bijvoorbeeld klimaat en bewegen te realiseren. In de Groenvisie is vastgelegd, dat we komende jaren een inhaalslag maken in de kwaliteit van de openbare ruimte. De visie geeft richting aan de gewenste ontwikkelingen. In dit Beleids- en beheerplan groen en bomen en het gelijktijdig opgestelde vervangingsplan is concreet uitgewerkt hoe dit in de praktijk vorm krijgt. De ambitie de variatie aan boomsoorten te vergroten is in dit boom- en groenbeleidsplan bijvoorbeeld uitgewerkt door inzichtelijk te maken welke soorten terughoudend aangeplant moeten worden en welke (nieuwe) soorten passend zijn voor de groeiomstandigheden en het karakter van Waalre.

Investeren in groen betekent investeren in gezondheid, klimaat, biodiversiteit en woongenot. Deze investeringen zijn komende jaren nodig om de huidige kwaliteiten te behouden en versterken. In dit Beleids- en beheerplan groen en bomen en het vervangingsplan is inzichtelijk gemaakt waar deze investeringen noodzakelijk zijn en welke financiële consequenties dit heeft. Dit is gebeurd met een integrale bril, waarbij de maatregelen voor groen zo mogelijk gekoppeld zijn aan de plannen voor riolering en wegen in de gehele gemeente.

In hoofdstuk 2 is een beknopte samenvatting opgenomen met de speerpunten die zijn vastgelegd in de Groenvisie. Tevens is de Groenstructuurkaart opgenomen die in de Groenvisie is opgenomen. In beleidsthema's overeenkomstig met de Groenvisie zijn vervolgens in hoofdstuk 4 verschillende actuele onderwerpen uitgewerkt. Hierin is aangegeven welke afwegingen de gemeente binnen de kaders van de Groenvisie maakt voor instandhouding en verbetering van het groene karakter van Waalre. Per thema is een schaalbalk gemaakt ten aanzien van de te maken keuzes. De keuzes die in deze schaalbalken zijn gemaakt geven de richting aan. Daarna is beschreven wat de gemeente hiermee wil bereiken en wat hiervoor moet worden gedaan. Om handvatten te bieden zijn deze keuzes op een praktische manier nader uitgewerkt in ondersteunende bijlagen per onderwerp. Deze praktische handvatten zijn het uitgangspunt in gesprekken met inwoners, maar ook projectontwikkelaars, groen- en bouwaannemers en Waalrese ondernemers.

In het najaar van 2018 heeft de gemeenteraad ingestemd met de groenvisie gemeente Waalre "Een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving." Deze visie vormt de kapstok waaraan al het gemeentelijk groenbeleid in dit plan is opgehangen.

Ons doel is de groenste woongemeente te blijven. In de regio Brainportregio Eindhoven blijft gemeente Waalre de aantrekkelijkste gemeente voor (inter-)nationaal talent en voor de lokale bevolking. Als stip op de horizon werken we toe naar een gemeente die is als een weelderige tuin waarin iedereen kan genieten van het groen.

Om deze visie werkelijkheid te laten worden moet nog veel gebeuren. De benodigde acties pakken wij graag samen op met onze inwoners, verenigingen en andere organisaties. Belangrijke uitgangspunten van de groenvisie zijn:

Hoogwaardige uitstraling entrees, centrumgebieden en doorgaande wegen

Verbeterde verbindingen dorpen - buitengebied

Openbaar groen is van en voor iedereen

Nieuwboom: ruimte voor groene natuurwaarden

Groenste gemeente van de Brainport-regio

Grote diversiteit in soorten

Veel dracht en waardplanten voor bijen en vlinders

Toegankelijk voor ouderen en mindervaliden

In centra versterkt het groen de sfeer van genieten, bezinning, monumenteel en/of feestelijk

In de Groenvisie zijn zes thema's opgenomen. De belangrijkste ambities van deze thema's zijn:

Het behouden en verhogen van onze grote hoeveelheid groen
Het op kwaliteit houden en verder verbeteren van ons groen
Het voortborduren op bestaande groenstructuren

Het aanzetten tot beweging middels groen
Het groen voor iedereen goed toegankelijk hebben of maken

Het creëren van gevarieerd, biodivers groen

Het behouden van zoveel mogelijk bestaande bomen
Het zorgen voor een veelheid aan prachtige, volwassen bomen

Het bijdragen aan klimaatadaptatie

Het creëren van betrokkenheid en eigenaarschap van inwoners
Het vergroten van de sociale cohesie

De juiste boom op de juiste plek
Behouden en beschermen bestaande, gezonde bomen
Natuurlijke- boven technische oplossingen
Gemeente heeft proactieve rol om vergroening bij inwoners te stimuleren
Gemeente staat open voor bewonersinitiatieven
Betrokken, informeren, kennis delen

Bomen hebben vele waarden, die generaties overstijgen, met name wanneer zij volwassen zijn. Volwassen bomen geven het dorp niet alleen een mooi, karakteristiek aanzicht. Deze bomen zijn ook belangrijke oriëntatiepunten en dragers van de groenstructuur. Ze leveren bovendien een belangrijke bijdrage aan de gezondheid, biodiversiteit en het dorpsklimaat. Als gemeente zien we deze waarden in en hechten we veel belang aan onze bomen.

Als gemeente krijgen we veel vragen over zowel onze bomen in openbaar gebied als de bomen op particulier terrein. In dit plan zijn enkele handvatten opgenomen, om hier op een uniforme wijze antwoord op te geven. We geven inwoners en bedrijven hiermee duidelijkheid over wat wel en niet mogelijk is.

- **Technische richtlijnen:** Bomen hebben een lange levensduur. Een goede groeiplaats is essentieel voor een goede start en uiteindelijk een volledig uitgegroeide vitale boom die past in zijn omgeving. Deze technische richtlijnen dragen eraan bij dat de boom voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte krijgt, zodat de boom ook daadwerkelijk volledig uit kan groeien en zijn volledige levenscyclus volledig kan doorlopen zonder overlast te veroorzaken.

- **Boombescherming:** Regelmatig vinden rondom bomen werkzaamheden plaats, zoals bouwactiviteiten, leggen kabels en leidingen of een tijdelijk depot. Om schade te voorkomen hanteert gemeente Waalre deze richtlijnen waarin bijvoorbeeld afstanden zijn opgenomen waarbinnen werkzaamheden niet zijn toegestaan en maatregelen zijn afgebeeld om de boom te beschermen.

- **Kapbeleid:** Particuliere bomen in Waalre die van grote waarde zijn voor de groene uitstraling van de gemeente zijn beschermd door middel van de Groene Kaart. Hierop zijn zowel individuele bomen als vlakken met meerdere bomen opgenomen. Voor beheermaatregelen in deze vlakken gelden specifieke richtlijnen. Voor het onderhoud van waardevolle bomen is een gemeentelijke subsidie beschikbaar.

- **Overlast:** Inwoners ervaren om uiteenlopende redenen overlast door bomen. In deze richtlijn is opgenomen hoe gemeente Waalre met de diverse vormen van overlast omgaat. Hierdoor is het mogelijk op vragen van inwoners eenduidig te antwoorden en gepaste maatregelen te nemen indien nodig en mogelijk.

- **Ziekte en aantastingen:** Door onder andere een veranderend klimaat zien we steeds meer ziekten en aantastingen opduiken die met name bomen treffen. In deze bijlage is opgenomen hoe gemeente Waalre deze ziekte en aantastingen aanpakt.

Zoals in paragraaf 3.1 is beschreven, hebben bomen vele waarden. Aan deze waarden kunnen de bomen het best bijdrage wanneer zij zich krachtig ontwikkelen, tot vitale individuen. Dit maakt dat voldoende onder- en bovengrondse groeiruimte van levensbelang is voor een duurzaam bomenbestand. Om duurzaam te kunnen zijn moet dit bomenbestand bovendien zijn bestand tegen klimaatveranderingen en aantastingen door ziekten en plagen. Hierbij is "diversiteit" het sleutelwoord tot succes.

Een duurzaam bomenbestand (gezonde, volwassen bomen die in de toekomst zo min mogelijk overlast geven):

- **Een ruim gevarieerd bomenbestand.** Maximaal 2 soorten hebben een aandeel van > 10%. Daarnaast maximaal 6 soorten die 4% tot 10% van het areaal beslaan.
- Waardevolle publieke en private bomen behouden en beschermen. Dit beleidsplan is leidend voor het behoud van een duurzaam gemeentelijk bomenbestand.

Zowel kwantitatief als kwalitatief voldoende groeirimte voor bomen, onder- en bovengronds. Voorkeur hebben bomen met een lange omlooptijd met de daarvoor benodigde groeirimte. Indien die ruimte niet beschikbaar is, wordt gekozen voor bomen met een korte omlooptijd.

Inpassen bestaande bomen in ruimtelijke ontwikkelingen indien boomtechnisch mogelijk (te maken).

- Het aantal meldingen als gevolg van de uitgroei van bomen en klachten door (levens)gevaarlijke situaties neemt met 50% af de komende 5 jaar. Dit betreft bijvoorbeeld schade veroorzaakt door bomen aan bebouwing, riolering en bestrating.
- Een bomenbestand wat zo min mogelijk leidt onder klimaatveranderingen door soortkeuze, inrichting groeiplaats.

In plannen voor (her)inrichting is niet het aantal bomen leidend, maar de toekomstbestendigheid van de bomen en de hoeveelheid bladmassa die we daarmee op (midden)lange termijn realiseren.

- Bij nieuw aan te planten bomen speelt de factor "klimaatbestendigheid" mee in de soortkeuze.
- Ook binnen één laan wordt naar diversiteit in boomsoorten en leeftijdsopbouw gezocht. In een laanbeplanting wordt (een deel) vervangen als (in een deel) het laaneffect is verdwenen.
- Stimuleren inwoners om één (grote) inheemse boom op eigen terrein te planten die vitaal uit kan groeien (omvang na uitgroei afgestemd op perceeloppervlak). Particuliere tuinen kunnen ruimte bieden als het straatprofiel te smal is.
- Investeren in onderzoek en het oplossen dan wel verminderen van verwijtbare overlast door bomen. De komende 10 jaar heeft 80% van het bomenbestand voldoende boven- en ondergrondse groeirimte. Dit wordt gerealiseerd door het vergroten van de groeiplaats of het vervangen van de boom. Dit bedraagt komende 5 jaar circa 10 % van het areaal. Schade aan gebouwen, riolering en verharding wordt hiermee voorkomen.
- Bomen die te groot zijn voor hun locatie, bijv. strak op een erfgrens, niet blijven kandelaber, maar verwijderen. Alleen indien mogelijk worden zij vervangen, voor bijvoorbeeld een kleiner blijvende soort.
- Duidelijk beleid omtrent de relatie tussen bomen en zonnepanelen.

De gemeente kiest voor een duurzaam bomenbestand. Randvoorwaarde van een duurzaam bomenbestand is een hoge vitaliteit en een lange levensduur. Om deze reden streven wij niet naar een zo groot mogelijk aantal bomen, maar naar een zo gezond mogelijk aantal bomen, met zoveel mogelijk bladmassa. Dit betekent dat bomen niet altijd 1 op 1 worden vervangen. Eén grote of gezonde boom kan terug komen in de plaats van meerdere kleine of ongezonde bomen.

Groen is tegenwoordig zoveel meer dan decoratie. Groen wordt gebruikt:

- als toevluchtsoort om tot rust te komen, of juist de gezelligheid op te zoeken (gezondheid en sociale cohesie);
- om in te spelen op het veranderende klimaat (duurzaamheid);
- om de achteruitgang van het aantal soorten dieren en planten te stoppen en het aantal soorten juist weer te verhogen (biodiversiteit);
- om de economische waarde van gebieden of gebouwen te verhogen.

Groen vertegenwoordigd vele waarden, die niet zomaar in geld uit te drukken zijn. (Al doet menig organisatie hier tegenwoordig onderzoek naar.) Investeren in groen, betekent investeren in gezondheid, sociale cohesie, klimaat, biodiversiteit, woon- en werkgenot.

In de groenvisie 2018 "Een weelderige groene ruimte als excellente Woonomgeving," is de visie voor Waalre aan de hand van zes thema's beschreven. De volgende thema's worden nader uitgewerkt in het groenbeleid:

- Mooi groen Waalre
- Doen in het groen
- Groen in een veranderd klimaat
- Divers en natuurlijk groen

Centraal in deze thema's staat het belang van groen. Feit is dat de openbare ruimte beperkt is en aan meer functies dan uitsluitend groen invulling geeft. Hierdoor kunnen knelpunten ontstaan.

Groen is waardevol en heeft veel positieve effecten op onze leefomgeving. In Waalre willen we de waarden van groen benutten om de aantrekkelijkste woongemeente te zijn in de regio Brainport Eindhoven. De veelheid aan groen in de gemeente is één van onze sterke punten. De druk op het groen in de openbare ruimte neemt echter toe. Allerlei andere relevante functies, zoals doorstroming van verkeer, kabels en leidingen, parkeren of woningbouw, vragen om ruimte. Als gemeente maken we continu afwegingen en keuzes, die niet altijd optimaal zijn voor de positie van het groen in de openbare ruimte. Met dit beleid geven we richting aan onze keuzes, zodat zowel de kwantiteit als kwaliteit van ons groen kenmerkend blijven voor onze gemeente.

- Waalre blijft de groenste woongemeente in de Brainportregio. We stellen de eis in dit beleidsplan, dat meer dan de helft van het oppervlak (+52%) in de bebouwde kom begroeit blijft met groen.

De waarden van dit groen zijn in balans met de overlast / knelpunten die onze inwoners in bepaalde gevallen door groen ervaren.

- Bij de entrees, centrumgebieden en doorgaande wegen streven we met een kwaliteitsverhoging naar een hoogwaardige uitstraling. De inrichting, het beheer en het onderhoud van het groen op deze accenten is van een hogere kwaliteit dan de overige locaties in de gemeente.
- In de centrumgebieden versterkt het groen de sfeer van genieten, bezinning, monumentaal, exclusief en/of feestelijk.
- In nieuwbouwwijken behouden we zo veel mogelijk bestaande bomen en borduren we voort op de bestaande groenstructuren om de identiteit en het groene karakter zoveel mogelijk terug te laten komen. Wijken zijn ingericht met respect voor het omliggende groen en landschap en creëren een verbinding met bos, heide, beekdal of cultuurlandschap.
- Het (gemeentelijk) bosareaal is medebepalend voor het groene karakter van onze gemeente. Door het versterken van de verbinding bos - bebouwd gebied investeren we in het vergroten van de recreatieve waarde hiervan.
- Zoeken naar mogelijkheden om de buitenruimte verder te vergroenen met o.a. kleurrijke en bloeiende beplanting, zoals bloembollen, vaste planten en kleurrijke heesters om de beleving te vergroten. De uitstraling neemt toe met gelijkblijvende beheerinspanning. Uitgangpunten zijn opgenomen in de bijlagen Bestaand groen en Groen bij nieuwbouw en reconstructie.
- Vergroenen door groener gemeentelijk eigendom: we creëren meer ruimte voor groen en waterberging door het aanpassen van het wegprofiel. Uitgifte van gemeentelijk groeneigendom vindt enkel onder voorwaarde plaats.
- De openbare ruimte beheerbewust ontwerpen en ontwerpbewust beheren. De beheerkosten zijn medebepalend voor de uiteindelijke inrichting. Op basis van de totale kosten aanleg - onderhoud - vervanging beoordelen en verbeteren we het inrichtingsplan.
- De kwaliteit van de entrees wordt de komende 5 jaar (2019-2024) verhoogd. In 2024 hebben alle entrees van de beide kernen de gewenste uitstraling.

De gemeente is zuinig op het bestaande groenareaal en wil de inrichting en kwaliteit hiervan verbeteren. We zoeken naar mogelijkheden voor meer groen, en reserveren ruimte voor groen bij nieuwbouw, om ons als groenste woonomgeving te kunnen blijven profileren. Ook streven we naar de hoogst haalbare kwaliteit van groen. Dit kan er toe leiden dat in geval van beperkte ruimte (vooral bij bomen) niet voor een groene inrichting wordt gekozen. We clusteren groen dan op één plek met voldoende ruimte voor goed ontwikkeld groen. Het bestaande groen geven we een kwaliteitsimpuls.

De gemeente Waalre wil een excellente woonomgeving voor iedereen. In onze inclusieve samenleving is de gemeente verantwoordelijk dat ook ouderen en mindervaliden gebruik kunnen maken van groene faciliteiten. Bijvoorbeeld door comfortabele, verharde paden en routes met bankjes, waar ouderen van bankje naar bankje kunnen 'hoppen' en weer even uitrusten. Voor kinderen is het belangrijk dat zij veilig en makkelijk bij verschillende soorten (groene) speelplekken en in de bossen kunnen komen, en dat deze plekken met elkaar verbonden zijn. Ook sporters maken graag gebruik van groene routes en trapveldjes. De gemeente Waalre heeft de wens om iedereen van 0-100 jaar te laten bewegen. Omdat groen aanzet tot bewegen speelt de groene aankleding van recreatieve routes vanuit de wijken naar het buitengebied een belangrijke rol in het realiseren van deze wens. Ook is ons groen voor inwoners uit de omliggende regio. Zij komen ook in Waalre recreëren. Zo dragen wij bij aan een goed voorzieningsniveau in de Brainportregio.

- Iedere inwoner en bezoeker van onze gemeente heeft de mogelijkheid om te genieten van het groen en om daarin te spelen, sporten of recreëren binnen en buiten de bebouwde kom.
- De groene routes en verblijfplekken zorgen voor ontmoeting tussen de verschillende leeftijden en doelgroepen. Niet iedere doelgroep zijn eigen speciale plek, maar juist een groene ruimte waar verschillende doelgroepen verblijven of passeren.
- Extra aandacht voor het spelen in het groen door onze jeugd en de toegankelijkheid van het groen voor onze ouderen.
- Verbeterde verbindingen vanuit de bebouwde kom naar het buitengebied en de natuurgebieden versterken de gebruiksmogelijkheden in het groen, in de vorm van comfortabele wandel- en fietspaden en avontuurlijke struinpaden.
- Onderzoeken of extra doelgroepen aan bestaande ontmoetingsplekken kunnen worden toegevoegd. Voor speelplekken combineren we dit met de vervangingscyclus opgenomen in het Speelruimteplan. Tot en met 2022 vindt dit voor 17 speelplekken plaats.
- Bij (her)inrichting voorzieningen treffen voor zoveel mogelijk doelgroepen, om onderlinge ontmoeting te stimuleren. In nauw overleg met omwonenden krijgen doelgroepen een plek, naar

behoefte in de wijk en mogelijkheden van de locatie. Het Engelmundplein is een goed voorbeeld voor dit proces.

- Met onze inwoners communiceren over de mogelijkheden van doen in het groen. Partijen als KBO en scholen betrekken we daar actief bij, initiatieven van inwoners om doen in het groen te stimuleren worden ondersteund.
- Investeren in comfortabele wandel- en fietspaden en avontuurlijke struinpaden ten behoeve van recreatie. Daarmee ook een goede ontsluiting van voorzieningen borgen.
- Nader onderzoek verrichten naar natuurlijk spelen. In samenspraak met lokale partijen zoals IVN bekijken we hoe het aspect educatie hierin een plek te geven.

De gemeente behoudt een goede balans tussen gebruiksgroen en groen met natuurwaarde. Binnen de bebouwde kom ligt de focus op functioneel groen, wat uitnodigt tot beweging en gebruik. Aan de randen van de bebouwde kom is meer ruimte voor natuurwaarden, maar speelt het gebruik in de vorm van recreatieve beleving nog steeds een grote rol.

Door de verandering van het klimaat wordt het weer steeds extremer: heftigere regenbuien, perioden van langdurige droogte en extreme hitte. Op de zandgrond van Waalre infiltreert water makkelijk in de bodem. Hierdoor heeft het groen het lastig tijdens aanhoudende perioden van droogte. Ondanks de zandgrond kan het toch voorkomen dat extreme regenval leidt tot overlast in de vorm van water op straat, in de tuinen en huizen. Ook hitte kan in dichtbebouwde gebieden voor veel overlast zorgen. In Waalre zorgt de ruime groene omgeving meestal voor voldoende verkoeling. Het inspelen op de gevolgen van klimaatveranderingen wordt "klimaatadaptatie" genoemd.

- Natuurlijke oplossingen om de effecten van klimaatverandering voor te zijn benutten.
- Tijdens nieuwbouw, vervangingen en groot onderhoudsprojecten richten we onze wijken klimaatadaptief in met daarbij een belangrijke rol voor groen. Dit door middel van een integrale aanpak met riolering en verharding zodat de inrichting toekomstbestendig is.
- Inwoners leveren een bijdrage aan een klimaatbestendige buitenruimte. Minder hemelwater dat afgevoerd moet worden (afkoppelen) en meer groen ter verkoeling in warme perioden.
- Een actieplan opstellen om de gemeente klimaatadaptief te maken. Het uitvoeren van integrale projecten met meer groen en minder verhard oppervlak, vormt de kern van deze aanpak. Om hierin de juiste maatregelen te treffen doorloopt de gemeente Waalre het proces van weten (analyse), willen (ambitie) en werken (beleid en uitvoering).
- Hitte eilanden zoals Den Hof en de Eindhovenseweg vergroenen.
- Onze ontwerpers kiezen wanneer mogelijk voor klimaatadaptieve maatregelen zoals wadi's, waterdoorlatende verhardingsmaterialen, parkeerplaatsen met groen, zonwering door groen, groene daken en grasweiden met bloemenmengsels.
- Proactieve rol pakken om inwoners in straten / wijken waar gemeente projecten uit voert te stimuleren hun tuinen te vergroenen en zo bij te dragen aan de klimaatadaptatie. We zoeken ambassadeurs en borgen een onderlinge uitwisseling van ideeën. In 2020 stimuleren we het vergroenen van particulier terrein en het afkoppelen van regenwater integraal, door inwoners hier actief voor te belonen. De ambassadeurs hebben hierin een voortrekkersrol.
- We benutten projecten bij brede straatprofielen (zoals het vernieuwen van de riolering), om groen in te passen in het nieuwe straatprofiel. Voorbeeld: de brede asfaltstraten in Voldijn bieden ruimte voor toekomstbestendig groen.
- Vergroenen door groener particulier eigendom. We sluiten aan bij Operatie Steenbreek.

De gemeente speelt op voorhand in op de (te verwachten) gevolgen van de klimaatveranderingen. Bij (her)inrichtingen worden klimaatadaptieve maatregelen altijd meegenomen. In risicogebieden, zoals zeer stenige omgevingen, nemen we actief maatregelen ten behoeve van klimaatadaptatie. Denk bijvoorbeeld aan het vergroenen van een plein. We betrekken inwoners bij het klimaatadaptief maken van onze gemeente en stimuleren vergroening.

Waalre ligt ingebed in de bossen en beekdalen die de kernen omringen en doorsnijden. Zowel voor de groene uitstraling van de gemeente als de natuurwaarden is dit groen van grote waarde. In de kernen is het openbaar groen afgelopen decennia versoberd door bezuinigingen op het groen (beheer). Dit heeft geleid tot een achteruitgang van de kwaliteit en diversiteit. Een investering is nodig om de biodiversiteit te stimuleren. Biodiversiteit is niet alleen belangrijk voor de dieren en planten die er leven, maar speelt ook een grote rol in het duurzaam in standhouden van het gemeentelijk groen en de groene natuurlijke belevingswaarde voor inwoners.

- Buiten de bebouwde kom ligt de focus op natuurwaarden. Het integraal beheerplan is hierin leidend. De overgang van kern naar natuur en landschap is geleidelijk. Op deze overgangen staat beleving van de diversiteit van flora en fauna centraal. De karakteristiek van het aangrenzende gebied (bos, heide, beekdal) maken we beleefbaar bij (her)inrichting van de buitenruimte.
- Binnen de bebouwde kom ligt de focus op de belevingswaarde van vegetatie, beplanting en bomen diversiteit in onder andere bloei, groeivorm, bladkleur-, textuur en -vorm. De aanwezigheid van bijzondere of waardevolle soorten is hierbij geen doel op zich. Het groen binnen woonstraten behoud veelal een cultureel beeld, omdat de ruimte voor een natuurlijke uitstraling te beperkt is.
- De culturele beplanting in de kernen is gevarieerd en waardevol als dracht- en waardplant voor bijen en vlinders danwel voedselbron voor vogels. Minimaal 30% van de beplanting die we aanplanten is voor deze soortgroepen waardevol.
- We benutten de mogelijkheden die onze watergangen, grazige vegetaties en bosplantsoensingels bieden om verbindingen te creëren tussen kern en buitengebied. We versterken hiermee de ecologische waarden in de kernen en de recreatieve verbinding tussen kern en buitengebied.
- Bij bosschages een kern, mantel, zoom-opbouw creëren. In 2020-2024 dunnen we jaarlijks 20% van de houtopstanden binnen de kern (geen bossen, maar grote bosplantsoenvakken).
- In Waalre-Noord sluit de uitstraling van het openbaar groen aan bij de bos- en heidekarakteristiek van het aangrenzende buitengebied.
- Bloemrijke bermen en bomen gaan lastig samen, omdat bomen voor teveel beschaduwing zorgen. Op locaties waar bomen geen belemmering vormen voeren we het maaisel af om de soortenrijkdom van de kruidenrijke vegetatie te stimuleren.
- We onderzoeken de mogelijkheden om de ecologische waarden van het Tongelreepdal in Ekenrooi te vergroten. Daarbij beoordelen we tevens de mogelijkheden voor een wandelroute van noord naar zuid om de recreatieve waarde te vergroten.
- Daar waar mogelijk en wenselijk, passen we als beheersvorm begrazing door schapen en runderen toe, om diversiteit te vergroten en de recreatieve waarde te versterken.

Waalre zoekt ruimte voor natuurwaarden binnen de kernen waar mogelijk, maar ziet in dat deze ruimte voornamelijk aan de randen en in de grotere groengebieden ligt. Binnen de kernen staat de functionaliteit van het groen boven de natuurlijkheid. In de woonstraten en kleinere groengebieden staat niet de natuurwaarde, maar het kunnen beleven en gebruiken van het aanwezige groen centraal.

Bij het bereiken en behouden van een waarde vervullend, duurzaam bomenbestand speelt beheer een cruciale rol. Wanneer een boom onvoldoende, of op een verkeerde manier wordt beheerd, kan dit grote gevolgen hebben voor zowel de uiting aan waarden die de boom in potentie kan vervullen, als de mate van hinder die inwoners ondervinden van de boom. De komende jaren gaan we de kwaliteit van het bomenbestand verbeteren. Dit doen we door voor bestaande bomen een betere groeiplaats te realiseren en bomen te vervangen die zich niet kunnen ontwikkelen of het einde van hun levensduur hebben bereikt. Navolgend de kaders hiervoor.

- Particuliere eigenaren met een houtopstand opgenomen op de Groene Kaart kunnen voor specialistische (snoei)werkzaamheden subsidie van de gemeente krijgen.
- Het onderhoud aan de bomen wordt op een voorspelbare, cyclische, realistische en economisch haalbare wijze uitgevoerd. Bij het cyclisch en planmatig boombeheer is de kern het "vooruit" werken, om zo achterstallig onderhoud te voorkomen.
- Duurzame instandhouding van het gemeentelijke bomenbestand. Maximaal 5% van de bomen heeft een achterstallig boombeeld.
- Waalre voldoet aan de (juridische)zorgplicht. Als deze niet op orde is ontstaat de aansprakelijkheid als gevolg van achterstand in het onderhoud.
- De huidige werkwijze is overeenkomstig de gewenste aanpak. Deze werkwijze voortzetten.
- Iedere vier jaar de VTA/BVC uitvoeren. Dit is een visuele controle waarbij vitaliteit en onderhoudsbehoefte worden beoordeeld.

Planmatig beheer betekent dat gewerkt wordt met een vastgesteld, nauwkeurig en efficiënt systeem. De gemeente hecht veel waarde aan planmatig boombeheer, om er zo voor te kunnen zorgen dat onze waardevolle bomen zich optimaal ontwikkelen en zodat problemen worden voorkomen of snel opgelost.

Bij een inspectie van de bomen in juni 2019 zijn diverse knelpunten in beeld gebracht. Komende jaren gaan we de kwaliteit van het bomenbestand verbeteren door deze knelpunten aan te pakken. Dit doen

we door voor aanwezige bomen een betere groeiplaats te realiseren en bomen te vervangen die onvoldoende groeiruumte hebben of het einde van hun levensduur hebben bereikt.

De navolgende kaders zijn hierbij leidend:

Uitgangspunt is het behoud van de aanwezige bomen, met behoud van een veilige (verkeers)situatie. Indien de groeiplaats onder- en/of bovengronds niet toereikend zijn de volgende maatregelen mogelijk:

- Kandelaberen bomen is enkel mogelijk in centra. In de woon- en werkomgeving worden gekandelaberde bomen vervangen.
- Dunnen bomen om de te behouden bomen voor de komende decennia voldoende groeiruumte te bieden. Resultaat zijn vitale bomen op lange termijn met vergelijkbare of grotere totale bladmassa.
- In de dorps- en wijkgroenstructuur vergroten we de groeiplaats door ondergronds technische voorzieningen te realiseren.
- Vergroten van de groeiplaats door verharding te vervangen door groen is een optie voor alle bomen als het straatprofiel voldoende ruimte biedt met behoud van een verkeersveilige situatie en voldoende parkeervoorzieningen in de omgeving.

Als de groeiplaats en het aanpassen daarvan geen perspectief biedt is het vervangen van de boom of boomstructuur het alternatief. Daarvoor hanteren we de komende 10 jaar de volgende uitgangspunten:

- Bladmassa laan-, straat- en parkbomen is in 2040 gelijk aan of groter dan 2019.
- Het aantal laan- straat- en parkbomen is in 2030 max. 10% minder dan in 2019 (13.500 stuks).
- Vergroten diversiteit bomenbestand gericht op de beschikbare groeiplaatsen en gewenste uitstraling gemeente Waalre met behulp van bijlage soortkeuze.
- Vitaal bomenbestand met een lagere onderhoudsbehoefte. Bomen met een groeiplaats die onder- en/of bovengronds ontoereikend is hebben veelal een grotere onderhoudsbehoefte. De groeiplaats wordt aangepast danwel de boom of boomstructuur wordt door passende bomen vervangen.
- Verwijtbare overlast door bijvoorbeeld opdrukken verharding is afgenomen, knelpunten door bomen die nu verwijtbare overlast geven worden aangepakt.
- Planten 100 toekomstbomen in de periode 2020 - 2023 in parken en op prominente locaties (ook buiten de bebouwde kom) die uit kunnen groeien tot volwassen bomen van eerste grootte.

Groenbeheer gaat over het heel, netjes en veilig houden van het groen in de openbare ruimte, oftewel over het in stand houden van de kwaliteit van het groen. Afhankelijk van de waarde die de gemeente hecht aan het groenareaal, en daarmee de hoogte van het beschikbare budget, kan het groen op een hoog of laag *kwaliteitsniveau* worden beheerd. Ook is een tussenvorm, of beheer op zeer hoog, of juist zeer laag niveau mogelijk. Per gebied kan de ambitie verschillen, maar over het algemeen is er één basisniveau waarop het groen in de gemeente wordt beheerd.

- Een goed functionerende, heldere organisatie van het groenbeheer.
- Een integrale benadering van de openbare ruimte.
- De gebruiker is tevreden over de onderhoudstoestand van de groene buitenruimte.
- De vastgestelde kwaliteit van de beplantingen en het bijbehorende beeld, worden in stand gehouden.
- Efficiënte uitvoering van het groenbeheer.
- De ontwikkeling en het beheer van het gemeentelijke groen wordt georganiseerd door een beleidsmedewerker en toezichthouder. We werken als gemeente niet met een eigen onderhoudsdienst, maar besteden het onderhoudswerk uit aan aannemers.
- Het onderhoudscontract integraal aanbesteden zodat samenhang tussen de verschillende disciplines (groen, bomen, water, verharding, meubilair) kan worden bereikt en het beheer zo efficiënt mogelijk, met zo min mogelijk overlast voor gebruikers, kan worden uitgevoerd.
- Het beheer is gericht op de tevredenheid van de gebruiker. Door bijvoorbeeld participatie, snelle en correcte afhandeling van meldingen en de aanpak van knelpunten, vergroten we de komende jaren de tevredenheid van inwoners. Dit doen we in samenwerking met de groenaannemer.
- De burgerpeiling biedt inzicht in aandachtspunten, waarop we de komende jaren de focus leggen en het beheer bijsturen.
- Invasieve (exotische) soorten, die de vastgestelde kwaliteit of het beeld van de openbare ruimte en haar biodiversiteit bedreigen, actief bestrijden. Om dit goed te kunnen doen worden eerst de locaties in beeld gebracht waar de soorten voorkomen.
- Beheergroepen/gebieden waar voor een hoge ecologische kwaliteit is gekozen worden ecologisch beheerd. Dit houdt in dat rekening wordt gehouden met de meest optimale onderhoudsmaatregel, werkwijze, ingrijpmoment en te gebruiken materieel hierbij.

Omdat we veel waarde hechten aan ons groen is het beheer gericht op een verzorgde uitstraling en goede (technische) kwaliteit. Bijzondere gebieden zoals centra en begraafplaatsen worden op een hoger

niveau beheerd. Ook andersom zijn er gebieden, zoals het buitengebied, waar een wat soberder niveau volstaat.

De technische kwaliteit van de beplantingsvakken is in 2019 beoordeeld. Hieruit is gebleken dat 2/3 van de beplantingsvakken van goede kwaliteit is. 1/3 is van matige of slechte kwaliteit, de levensduur van deze beplanting is beperkt, het vak is maar gedeeltelijk bedekt met beplanting. Streven is dat 90% van de beplanting uiteindelijk aan de technische eisen voldoet. Doordat beplanting ouder wordt zal altijd een deel van matige kwaliteit zijn, waardoor vervanging nodig blijft. Komende jaren zijn de volgende maatregelen nodig om dit te bereiken:

Als de beplanting van goede kwaliteit is, maar enkele planten uitvallen, vindt inboet plaats. Hierdoor blijft het beplanting vak als geheel van goede kwaliteit. De kwaliteit van de 2/3 vakken van goede kwaliteit blijft langer op peil, waardoor minder grote ingrepen nodig zijn. Dit is echter niet efficiënt / duurzaam wanneer meer dan 30% van de beplanting is versleten. Dan moet het plant vak in zijn geheel worden vervangen.

Vervanging van groen staat niet op zich. Wanneer de komende 10 jaar groot onderhoud is gepland aan riolering of verharding in de straat, wordt het onvoldoende tot matige beeld tot aan dat moment geaccepteerd. De beplanting wordt pas vervangen zodra de riolering of weg wordt aangepakt. Hiermee voorkomen we dubbel werk en kapitaalvernietiging.

Vakken van slechte kwaliteit in straten waar komende 10 jaar geen andere werkzaamheden worden verwacht, vervangen we komende 4 jaar. Vakken van matige kwaliteit in een straat met overwegend slechte vakken worden gelijk meegenomen. Zo wordt werk met werk gemaakt.

Vakken van matige kwaliteit in straten waar komende 10 jaar geen andere werkzaamheden worden verwacht, vervangen we komende 8-10 jaar.

De benodigde werkzaamheden zijn in beeld gebracht in het vervangingsplan groen. Dit is onderdeel van het werkplan waarin ook de voorgenomen werkzaamheden voor riolering, wegen en groen zijn opgenomen. Dit plan vormt de basis voor de projecten die komende jaren worden opgepakt.

Het (openbaar) groen in Waalre draagt op uiteenlopende wijze bij aan duurzaamheid, bijvoorbeeld door het afvangen van fijnstof en het vastleggen van CO₂. De aanleg, instandhouding en vervanging van dit groen brengt op allerlei aspecten duurzaamheidsafwegingen met zich mee. Duurzaam groenbeheer betekent dus meer dan groen van goede kwaliteit realiseren. In deze paragraaf zijn uiteenlopende aspecten belicht om het groenbeheer te verduurzamen.

- Een lage/verlaagde CO₂ uitstoot.
 - Continuïteit in het beheer.
 - Toepassing van duurzame materialen in de openbare ruimte.
 - Circulair beheer, afvalstromen terugdringen of hergebruiken.
 - Gebruik van (milieu)belastende stoffen minimaliseren.
 - De ontwikkeling van een gezond bodemleven stimuleren en borgen, wat ook de kwaliteit van de beplantingen ten goede komt.
 - Vanuit duurzaamheidsoverwegingen de inrichting zo nodig herzien.
-
- Combineren van werkzaamheden, om efficiënter te kunnen werken en CO₂ uitstoot van vervoersmiddelen te verlagen. Dit wordt mede geborgd door het integraal onderhoudscontract (o.a. elektrisch gereedschap).
 - Werk met werk maken. Groen wordt niet als apart onderdeel van de buitenruimte gezien. Integraal wordt gekeken naar mogelijkheden om aan te sluiten, of mee te liften, op andere disciplines en het (meerjarig)onderhoud hiervan.
 - Bij herinrichting of vervanging worden duurzame materialen toegepast. Denk bijvoorbeeld aan composteerbare kunststof.
 - *Kansen om meer circulair beheer toe te passen* onderzoeken. Waar mogelijk dringen we afvalstromen terug. We volgen de ontwikkelingen omtrent circulair beheer en passen waar mogelijk ons groenbeleid hierop aan. Bijvoorbeeld: bij onkruidbeheersing kan een hogere beeldkwaliteit leiden tot minder afvalstromen, doordat onkruiden de kans niet krijgen om tot wasdom te komen.
 - We streven ernaar om vrijgekomen materialen (op locatie) her te gebruiken / circulair beheer toe te passen. Dit o.a. zodat minder transportbewegingen nodig zijn en de CO₂ uitstoot afneemt. Ook verkrijgen we hiermee een meer duurzaam, gesloten systeem waarbij voedingsstoffen niet uit een gebied worden gehaald.

- Er wordt actief gezocht naar moeilijk te beheren gebieden, die vanuit duurzaamheidsoverwegingen kunnen worden omgevormd. Bijvoorbeeld een hoge onkruidsdruk op verharding ten gevolge van weinig gebruikt, kan leiden tot een omvorming van verharding naar beplanting / gras.

De gemeente staat open voor zelfbeheer en bewonersinitiatieven, omdat dit de betrokkenheid en eigenaarschap van inwoners bij hun leefomgeving vergroot. Ook komt het ten goede aan de sociale samenhang in de straat, de wijk en/of het dorp. Zelfbeheer is geen bezuinigingsmaatregel. In veel gevallen kost het vaak geld, omdat begeleiding nodig is en inwoners vaak iets terug willen krijgen voor hun inspanning.

Tijdens het opstellen van de groenvisie is gebleken dat inwoners vooral behoefte hebben aan informatie over de mogelijkheden, lokale kennisdeling en samenwerking op wijk- of straatniveau. Daarnaast vinden inwoners het belangrijk dat ze wat terugkrijgen voor hun inspanning in de vorm van een mooiere inrichting, gezelligheid of waardering van de gemeente. De rol van de gemeente bij zelfbeheer gaat verder dan alleen de opstartfase. Ook het terugkoppelen, controleren/handhaven, evaluatiemomenten en borgen van de continuïteit zijn onderdelen van deze aanpak.

In de Kadernota Burgerparticipatie & Burgerinitiatieven (2018) staat hoe de gemeente Waalre omgaat met onder andere het zelfbeheer in het openbaar groen. Hierin staan ook enkele vervolgcacties die de gemeente gaat ondernemen zoals het opzetten van een pagina op de gemeentelijke website, het aanstellen van een adviseur burgerparticipatie en het vormgeven van een toolkit.

- Meer betrokken inwoners.
 - Eigenaarschap van inwoners bij hun leefomgeving.
 - Een versterkte saamhorigheid in de wijk.
 - Tevreden inwoners, die in overleg over kunnen gaan op zelfbeheer wanneer zij niet tevreden zijn met een gerealiseerd beeld of gekozen beplantingstype.
-
- We houden ons aan de simpele uitgangspunten uit de groenvisie, waarin we aan hebben gegeven op welke locaties zelfbeheer in bepaalde vormen mogelijk is.
 - Het college waakt als opdrachtgever van het participatieproces over de voortgang en de kaders zoals gesteld in de Kadernota Burgerparticipatie & Burgerinitiatieven (2018).
 - Een goede begeleiding vanuit de gemeente en registratie zijn altijd noodzakelijk. De gemeente geeft bewonersinitiatieven in het groen praktische procesondersteuning en brengt expertise in vanuit andere initiatieven.
 - De gemeente blijft altijd verantwoordelijk voor grootschalige ingrepen zoals het snoeien van bomen, dit wordt niet uit handen gegeven.
 - We zorgen ervoor dat inwoners altijd iets terug krijgen voor hun inzet, in de vorm van een mooiere inrichting, gezelligheid of waardering van de gemeente.

Initiatieven van inwoners die zelfbeheer willen toepassen worden actief opgepakt en ondersteund. Initiatiefnemers kunnen het initiatief indienen via burgerinitiatief@waalre.nl, zoals beschreven in de Kadernota Burgerparticipatie & Burgerinitiatieven 2018.

We hechten waarde aan participatie bij planvorming, omdat we willen dat de fysieke openbare ruimte, zo goed mogelijk aan sluiten op de wensen van onze inwoners, bedrijven en verenigingen. Middels participatie halen we waardevolle input op en komen we samen tot oplossingen en verbeterpunten. Dankzij heldere en tijdige communicatie houden we bewoners goed op de hoogte. Het voldoende informeren van bewoners kan bovendien bijdragen aan meer begrip, omtrent keuzes die de gemeente maakt, of omtrent haar werkwijze, en kan klachten en meldingen tot op zekere hoogte voorkomen.

- Beleid en fysieke openbare ruimte, afgestemd op de wensen van inwoners, bedrijven en verenigingen.
 - Goed op de hoogte zijnde inwoners, die keuzes en de werkwijze van de gemeente begrijpen.
-
- Bij projecten inwoners actief benaderen. De gewenste vorm van participatie wordt bepaald aan de hand van de projectgrootte en impact. Een persoonlijke benadering door bijvoorbeeld keukentafelgesprekken vindt plaats als inwoners een direct belang hebben bij de ontwikkelingen. Als in het algemeen belang input gewenst is wordt een klankbordgroep opgericht.
 - Onze projectleiders betrekken de afdeling communicatie bij hun projecten.
 - We maken bewuste keuzes over het al dan niet betrekken van inwoners bij beleidsvorming.

Bij omvormingen en herinrichtingen worden bewoners en belangenorganisaties (meestal) door de gemeente betrokken. Bij zeer kleinschalige ingrepen, die onder het dagelijks onderhoud vallen, is par-

tipatie niet nodig. Per project verschilt het niveau van participatie. Bij grootschalige of ingrijpende projecten kan het meedenken door burgers wenselijk zijn, bij kleinere projecten volstaat informeren.

Het financiën voor groen en bomen hebben met name betrekking op onderhoud en vervanging. Daarop wordt in deze paragraaf nader ingezoomd. Op de nevenstaande pagina is aangegeven welke budgetten benodigd zijn om de ambities opgenomen in dit groen en bomen beleidsplan te realiseren.

Het groenbeheer is sterk bepalend voor de uitstraling van het openbaar groen en daarmee de openbare ruimte. Het groenbeheer is aanbesteed, dit contract loopt nog 2 jaar. De kwaliteit van het beheer is vastgesteld op kwaliteitsniveau B. Dit resulteert in een nette woonomgeving, onkruid en zwerfafval zijn tot een zekere omvang acceptabel.

Het huidige budget van € 610.000,- volstaat op dit moment voor het realiseren van het Basis kwaliteitsniveau aan de onderkant van de bandbreedte. Een gunstige aanbesteding en de aanvullende budgetten die in 2018 ter beschikking zijn gesteld maken dit mogelijk.

Door onvoldoende vervanging van groen afgelopen jaren door beperkt budget neemt de technische kwaliteit af. Indien komende jaren deze achterstanden niet worden weggewerkt, is intensiever onderhoud nodig omdat onkruid meer kansen krijgt. De voorgenomen vervangingen ondervangen dit.

Een heroverweging van de gewenste kwaliteit en de hiervoor beschikbare budgetten is nodig bij aanbesteding van een nieuw contract voor het onderhoud vanaf 2024. Indien onder de huidige condities aanbesteed wordt, bedraagt het benodigde budget voor kwaliteitsniveau B op basis van marktconforme prijzen € 810.000,-. Indien dan gekozen wordt voor kwaliteitsniveau C bedraagt benodigd budget € 720.000,-, voor kwaliteitsniveau A € 935.000,-.

Doelstelling is de openbare ruimte planmatige te gaan renoveren komende jaren. Hierbij hechten we waarde aan voldoende groen en behouden en indien nodig vervanging van bomen. De ambities hiervoor zijn in de voorgaande hoofdstukken toegelicht. In het meerjarenplan zijn deze acties afgestemd op werkzaamheden aan riolering en wegen. De groene ambities vragen daarbij om passende financiële middelen. Voor riolering en wegen zijn deze budgetten inmiddels afgestemd op de actuele technische staat. Voor groen is dat nog niet het geval. In de begroting 2020 is voor vervanging groen (aankoop plantmateriaal, bloembollen, graszaad, compost e.d.) slechts € 58.500,- opgenomen.

Beplanting

Uit de inspectie van de beplantingsvakken blijkt dat 12.800 m² van slechte kwaliteit is en 26.600m² van matige kwaliteit. Dit betekent dat:

komende 4 jaar een investering nodig is van € 232.000,-

om de vakken van slechte kwaliteit aan te pakken € 58.000,- per jaar

komende 10 jaar een investering nodig is van € 480.000,-

om de vakken van matige kwaliteit aan te pakken € 48.000,- per jaar

Daarnaast dienen nieuwe achterstanden voorkomen te worden.

Daartoe dient beplanting komende 10 jaar ingeboet te worden. € 30.000,- per jaar.

Bomen

Voor bomen zijn in dit beleid specifieke doelen gesteld. Jaarlijkse aanpak van 300 bomen is noodzakelijk om deze doelen komende jaren te realiseren. De gemiddelde kosten per boom bedragen € 500,-. Voor de komende 5 jaar dient jaarlijks € 150.000,- gereserveerd te worden voor maatregelen ten behoeve van bomen. Vanaf 2026 volstaan maatregelen bij 150 bomen per jaar voor een bedrag van € 75.000,- per jaar.

Totaal

De benodigde middelen om de doelstellingen opgenomen in dit beleids- en beheerplan groen en bomen de komende 10 te realiseren zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	Huidig budget	2021-2024	2025	2026-2030
Beplanting	€ 20.000	€ 136.000 (+ € 116.000)	€ 78.000 (+ € 58.000)	€ 78.000 (+ € 58.000)
Bomen	€ 40.000	€ 150.000 (+ € 110.000)	€ 150.000 (+ € 110.000)	€ 75.000 (+ € 35.000)
Totaal	€ 60.000	€ 286.000 (+ € 226.000)	€ 228.000 (+ € 168.000)	€ 153.000 (+ € 93.000)

Bij een nieuwe aanbesteding moet rekening gehouden worden met hogere kosten. Nevenstaand is gerekend met marktconforme kosten, mogelijke aanbestedingsvoordelen zijn hierin niet meegenomen. Het realiseren van een Uitstekend kwaliteitsniveau sluit aan bij een weelderige groene ruimte als excellente woonomgeving. Bij een sober kwaliteitsniveau zou de technische kwaliteit in het gedrang komen.

Waalre heeft een bomenbestand van circa 13.500 straat- en parkbomen. In een stedelijke omgeving hebben deze bomen een gemiddelde levensduur van 40 tot 60 jaar. In Waalre zijn zoals eerder opgenomen op meerdere locaties knelpunten aanwezig. Daarom zijn maatregelen nodig die bestaan uit het vervanging van bomen en het verbeteren van groeiplaatsen. De komende 5 jaar worden maatregelen genomen bij 300 bomen per jaar. De gemiddelde kosten hiervoor bedragen € 500,- per boom.

Een inhaalslag wordt gemaakt door alle beplantingsvakken van slechte kwaliteit komende 4 jaar te vervangen. Dit betekent een jaarlijkse investering van € 57.600,-. Alle beplantingsvakken met een matige kwaliteit worden de komende 10 jaar aangepakt, zodat het areaal op niveau is na 10 jaar. Dit betekent een jaarlijkse investering van € 47.880,-.

De kwaliteit van het areaal neemt hierdoor toe, reguliere inboet blijft echter noodzakelijk. Geadviseerd wordt hiervoor jaarlijks € 30.000,- te reserveren.